

Serebral Glioblastomada Spinal Metastaz: Olgu Sunumu

Spinal Metastasis Of Cerebral Glioblastoma: Case Report

M. AKİF BAYAR, AYDIN SAV, CEVDET GÖKÇEK, SAFFET DOĞANAY,
NURULLAH EDEBALİ, ZEKİ BUHARALI,

Sağlık Bakanlığı Ankara Hastanesi Nöroşirürji Kliniği (MAB, CG, SD, NE, ZB), Cebeci, Ankara,

Marmara Üniversitesi Tip Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı (AS), Altunizade, İstanbul

Özet : Serebral glioblastomali olgularda beyin omurilik sıvısı (BOS) yoluyla spinal metastaz nadir olarak gösterilmiştir. Bu yazida primer tümøre ait klinik ve radyolojik nüks göstermeyen; spinal metastaz sonucu spinal semptomlar veren ameliyathî serebral glioblastomali bir olgu sunduk. Aynı zamanda olgunun klinik, radyolojik ve histopatolojik bulguların sunarak, spinal metastaz tanısında magnetik rezonans görüntülemenin (MRG) önemini vurguladık.

Anahtar kelimeler: Serebral glioblastoma, magnetik rezonans görüntüleme, spinal metastaz.

Summary : Spinal metastasis from cerebral glioblastoma via the cerebrospinal fluid pathway are rarely detected. We report a patient with cerebral glioblastoma who developed spinal symptoms referable to spinal seeding without neurological and radiological findings of the recurrence of the primary tumor. We also describe clinical, radiological and histopathological findings of the patient and emphasize the usefulness of magnetic resonance imaging (MRI) for diagnosis of the spinal seeding.

Key words : Cerebral glioblastoma, magnetic resonance imaging, spinal metastasis

GİRİŞ

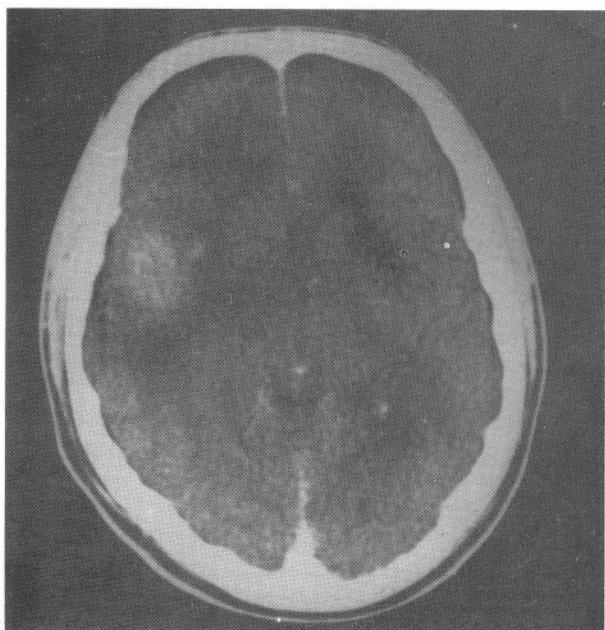
Glioblastoma klinik uygulamada en sık görülen beyin tümörüdür. Glioblastomaların BOS yoluyla metastaz yaptığını gösteren muhettelik klinik ve patolojik çalışma yayınlanmıştır (1,5,6,9,10,13,16). Bu çalışmaların çoğu post-mortem çalışmalarıdır (1,4,5,9,16). Spinal metastazın gerçek insidansı, klinik önemi ve hastalığın doğal evrimine etkisi henüz açık değildir. Bunun yanında primer (serebral) tümörün kontrol altına alındığı ve metastatik spinal tümörün klinik, radyolojik ve histopatolojik olarak ortaya konulabildiği olgu sayısı oldukça azdır (1,6,9,13,15). Gene bu olgularda spinal metastaz

tanısında MRG'nin öneminden söz eden az sayıda yayın vardır (6,8,12,13).

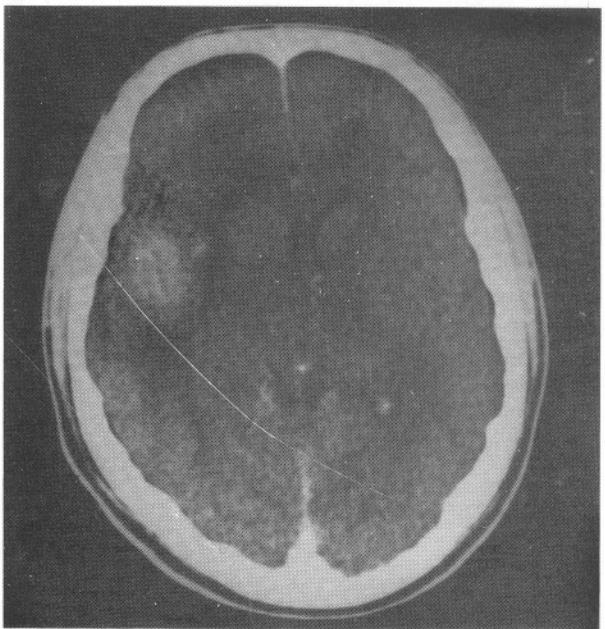
OLGU SUNUMU

Yirmialtı yaşında erkek hasta; baş ağrısı, kusma, sol kolunda güçsüzlük, uyuşukluk yakınması ile klinikimize kabul edildi. Muayenede sol santral fasiyal parezi, kolda daha belirgin olan sol hemiparezi vardı solda derin tendon refleksleri hiperaktif, solda Babinski pozitif idi. Kontrastsız bilgisayarlı beyin tomografi (BBT); sağ lateral ventrikül frontal ve oksipital hornda obliterasyon ve hafif derecede orta hat kayması görüldü (Resim 1a). Kontrastlı BBT de ise sağ fronto-

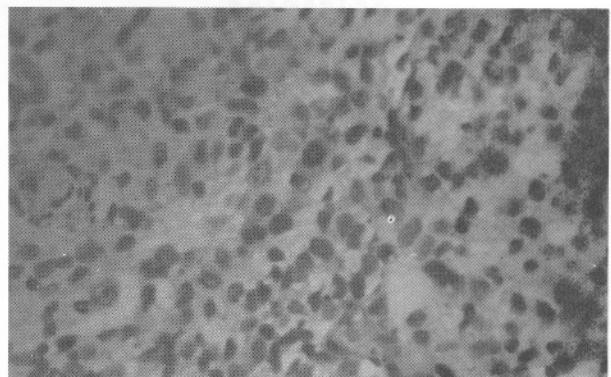
temporal bölgede kontrast tutan, perifokal ödem gösteren kitlenin belirginleştiği olduğu görüldü (Resim 1b). Hasta ameliyat edildi. Sağ fronto-temporal kraniotomi ile makroskopik total tümör eksizyonu yapıldı. Histopatolojik tanı glioblastoma olarak alındı (Resim 2).

Resim 1a : Ameliyat öncesi kontrastsız BBT: Sağ lateral ventrikül frontal ve oksipital horn'da obliterasyon ve hafif derecede orta hat kayması görülmektedir.

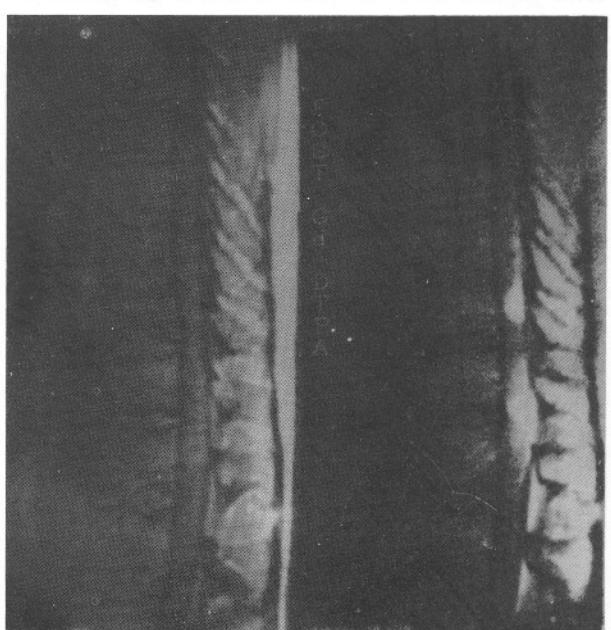

Resim 1b : Ameliyat öncesi kontrastlı BBT : Sağ fronto-temporal bölge de kontrast tutan, perifokal ödem gösteren kitlenin belirginleştiği olduğu görülmektedir.

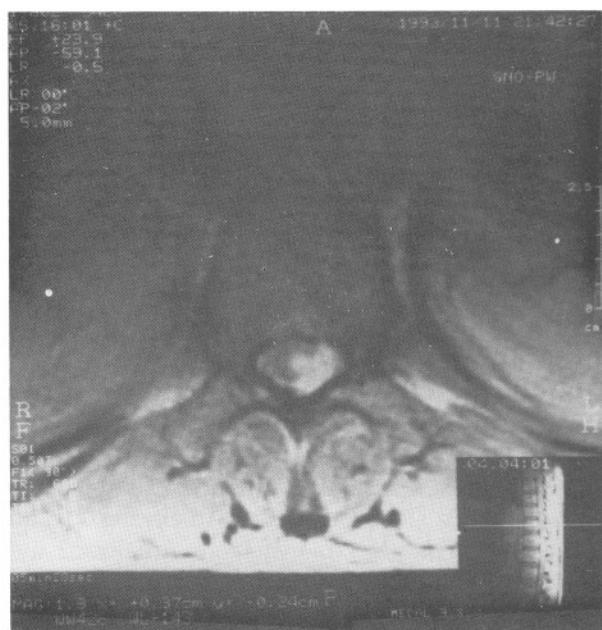

Resim 2 : Sağ fronto-temporal bölgeden çıkarılan tümör, Patolojik tanı: Glioblastoma multiforme. HE x 260.

Hasta ameliyat sonrası 8. günde nörolojik tablosunda belirgin düzelmeye ile çıktı. Ameliyattan 1,5 ay sonra hastaya radyoterapi uygulandı. Ameliyat 3. ayda yapılan kontrol muayenesinde hastanın subjektif yakınması ve nörolojik defisi yoktu. Ameliyat sonrası 6. ayda hasta kliniğimize; bacaklarında güçsizlik, uyuşukluk, yürüyememe ve idrar yapamama yakınmaları ile yeniden müracaat etti. Muayenede ileri spastik paraparezi, T11 düzeyine yükselen hipoestези, patella ve Aşıl refleksleri iki yanlı hiperaktif ve Babinski pozitif idi. Spinal pre-post kontrast MRG de; T9 ile L1 düzeyleri arasında intrameduller invazyon göstergen kitleler görüldü (Resim 3,4). Aynı zamanda

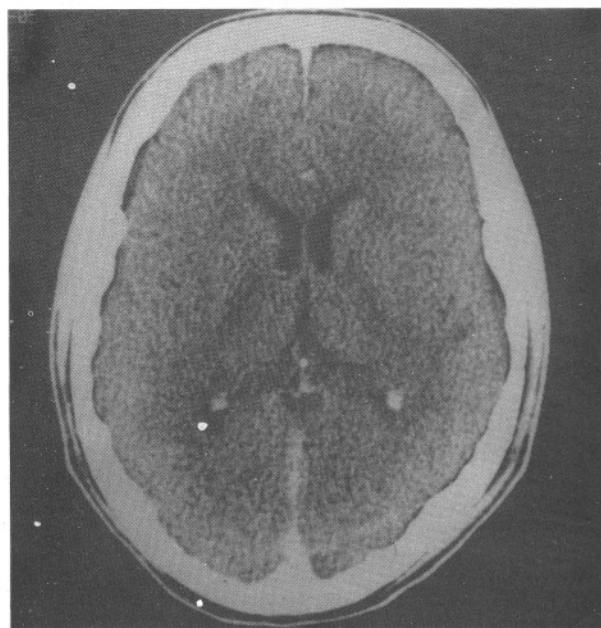

Resim 3 : Spinal MRG: Sağda T1-agırlıklı prekontrast ve solda T1-agırlıklı postkontrast kesitlerde; T9 ve L1 düzeyleri arasında posterior leptomeningeal kontrastlanma ve T11-L1 düzeylerinde posterior subaraknoid mesafe yerleşerek medulla spinalis invazyon gösteren hiperintens nodül formasyonları görülmektedir.

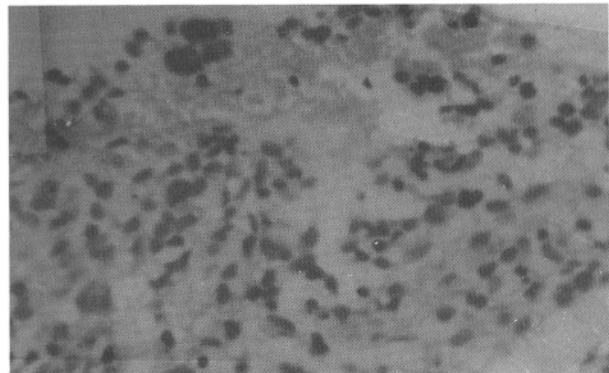
Resim 4 : Spinal MRG: T1-ağırlıklı postkontrast aksiyal kesitte; T11 düzeyindeki lezyonun sol taraftan spinal korda invazyonu net olarak izlenmekte.

yapılan kontrastlı BBT de patoloji görülmeli (Resim 5). Hasta ameliyat edildi. T11-12 ve L1 total laminektomi yapıldı, dura ve epidural alan doğal görünümde, medulla ileri derecede ödemli idi, Th11 düzeyinde medullaya infiltre, orta derecede kanamalı kitle

Resim 5 : Ameliyattan 6 ay sonra kontrastlı BBT'de patoloji görülmüyor.

göründü. Kitle bu bölümde subtotal çıkartıldı. Ayrıca L1 düzeyine kadar uzanan perimedüller tümöral yayılmıştı. Histopatolojik tanı glioblastoma (metastaz) olarak alındı (Resim 6). Ameliyat sonrası dönemde hastanın nörolojik tablosunda anlamlı düzelmeye olmadı. Radyoterapi önerisi ile hasta ameliyat

Şekil 6 : T11 düzeyinden çıkarılan tümör, patolojik tanı: Glioblastoma (metastaz) HE 200 X

sonrası 10. günde çıktı. Kontrol muayenesine gelmeyen hastanın operasyondan 2 ay sonra öldüğü öğrenildi.

TARTIŞMA

Bazı beyin tümörlerinin BOS yoluyla metastaz yapıkları iyi bilinmektedir. Bu tümörler öncelikle medulloblastoma, ependimoma, germinoma ve beyin sapı gliomaları olarak sayılabilirler (2,3,7,11). Birçok klinik ve patolojik çalışma yapılmış olmasına karşın serebral glioblastomaların leptomeningeal ve spinal metastazları ile ilgili bilgilerimiz henüz yeterli değildir. 1931 de Cairns ve Russel otropsi yaptıkları serebral glioblastomlu 22 olgunun 8 inde spinal metastaz bulduklarını yazdilar (4).

Erlich ve Davis otropsi çalışması ile 20 serebral glioblastomlu olgunun 5'inde spinal leptomeningeal metastaz gösterdiler (5). Yung 53 serebral glioblastomlu olgunun 9'unda spinal subaraknoid yayılma bulduklarını yayınladı (16). Onda serebral glioblastoma tanısı alarak ölen 51 olgunun 14 içinde otropside BOS yoluyla yayılma olduğunu gösterdi (9). Serebral glioblastomlu olgularda BOS'nın sitolojik incelenmesinde % 15-40 oranında malign hücreler görülebilir (2, 3). Ancak bu olgularda spinal metastazı düşündürecek klinik ve radyolojik bulgular aynı oranda görülmemektedir. Spinal semptomların görülmeye oran ise

Onda'ya göre % 4,8 (10), Erlich'e göre % 1 (5) ve Yung'a göre % 5,7'dir (16).

Serebral glioblastomaların spinal metastazları ile ilgili yapılan çalışmaların birçoğu post-mortem çalışmalarıdır. Ayrıca bizim bu yazımızda sunduğumuz gibi, cerrahi girişim uygulanan ve primer (serebral) tümörde ait nüks bulguları olmaksızın, spinal metastaz bulgularının ön planda olduğu olgu sayısı son derece azdır (6,10,14,15).

Spinal metastaz tanısında BOS'nın sitolojik inceleme hatalı pozitif sonuçlar verebilir. Onda spinal metastaz tanısında metrizamidli BT-myelografinin öneminden söz etmiştir (10). Oysa Vertosick (13) ve Hamilton'un (6) yayınladığı ve bizim olgumuzda olduğu gibi spinal metastaz tanısında MRG ilk seçenek olmalıdır. Non-invaziv bir yöntem olması tüm spinal kanal ve beyin sapının sagittal, koronal ve transvers planda ayrıntılı görüntülerini vermesi, MRG ye diğer yöntemlere göre üstünlük sağlamaktadır.

Serebral glioblastomal olgularda semptomatik spinal metastaz ortaya çıktıktan sonra ortalama yaşam süresi 2,8 ay olarak bildirilmiştir (13). Bizim sunduğumuz olgu da spinal metastaz tanısı aldıktan 2 ay sonra kaybedilmiştir ve primer (serebral) tümörün kontrol altına alınmış olması bu süreyi uzatmamıştır.

Literatürdeki benzer olgular ve bizim olgumuz değerlendirdiğinde bazı noktalar dikkat çekici bulundu;

Spinal metastaz bazı primer serebral tümörlerde beklenen bir durum olmakla birlikte serebral glioblastomalarda seyrek görülen bir olgudur. Ancak literatür incelediğinde, bu seyrekliğin tanısal yöntemlerin yetersizliğine ya da zamanında uygulanmamış olmasına bağlı olduğu ileri sürülebilir. Serebral glioblastoma tanısı alan spinal semptom veren veya vermeyen tüm olguların spinal MRG ile inceleme özellikle tedavinin planlanması açısından oldukça yararlı olacaktır.

Yazışma adresi : M.Akif Bayar
Gençlik Caddesi,
Döngel Sokak No:12/6
Maltepe, Ankara

KAYNAKLAR

1. Awad I, Bay JW, Rogers L: Leptomeningeal metastasis from supratentorial malignant gliomas. Neurosurgery 19:247-251, 1986
2. Balhuizen JC , Bats GT, Schaberg A, Bosman FT: Value of cerebrospinal fluid cytology for the diagnosis of malignancies in the central nervous system. J Neurosurg 48:747-755, 1978
3. Bigner SH , Johnston WW: The cytopathology of cerebrospinal fluid. II. Metastatic cancer, meningial carcinomatosis and primary central nervous system neoplasms. Acta Cytol 25:461-478, 1981
4. Cairns M, Russel DS: Intracranial and spinal metastasis in gliomas of the brain. Brain 54: 377-420, 1931
5. Erlich SS, Davis RL: Spinal subarachoid metastasis from primary intracranial glioblastoma multiforme. Cancer 42:2854-2864, 1978
6. Hamilton MG , Tranmer BI, Hagen NA : Supratentorial glioblastoma with spinal cord intramedullary metastasis. Can J Neurol Sci 20:65-68, 1993
7. Kandt RS , Shinnar S, D'Souza BJ, Singer HS , Wharam MD, Gupta PK: Cerebrospinal metastasis in malignant childhood astrocytomas. J Neurooncol 2:123-128, 1984
8. Minami T, Kai T, Hirabaru C, Ishii E, Veda K , Egami H, Takashita I: A case of cerebral glioblastoma with extensive cerebrospinal fluid dissemination: diagnostic value of immunohistochemical examination and MR imaging. Childs Nerv Syst 9 : 478-480, 1993
9. Onda K, Tanaka R, Takahashi H, Takeda N, Ikuta F:Cerebral glioblastoma with cerebrospinal fluid dissemination: A clinicopathological study of 14 cases examined complete autopsy. Neurosurgery 25:533-540,1989
10. Onda K, Tanaka R, Takeda N: Spinal metastasis of cerebral glioblastoma : The value of computed tomographic metrizamide myelography in the diagnosis. Surg Neurol 25:399-405, 1986
11. Packer RJ , Jereb B : Brainstem glioma: Clinical manifestations of meningeal gliomatosis. Ann Neurol 14:177-182, 1983
12. Schwaninger M, Patts S, Henningsen P, Schmit D: Spinal canal metastases: a late complication of glioblastoma. J Neuro Oncol 12 : 93-98, 1992
13. Vertosick FT, Selkar RG : Brain stem and spinal metastasis of supratentorial glioblastoma multiforme: A clinical series . Neurosurgery 27:516-521, 1990
14. Wegner A, Wildi H, Tchicaloff M: Sur un cas de glioblastome multiforme médullaire survenant plus de deux ans après exérision d'une même tumeur dans un lobe occipital. Schweiz Arch Neurol Neurochir Psychiatr 78:334-341, 1956
15. Wood EH, Taveras JM, Pool JL: Myelographic demonstration of spinal cord metastases from primary brain tumors. AJR 69: 221-230, 1953
16. Yung WA, Horten BC, Shapiro WR: Meningeal gliomatosis: A review of 12 cases. Ann Neurol 8:605-608, 1980